

**Tithe an
Oireachtais
Houses of the
Oireachtas**

Nóta Treorach: Aighneachtaí a Scríobh agus a Dhéanamh chuig Coistí Oireachtais

An Nuashonrú is déanaí an 15 Iúil 2021

Clár an Ábhair

Réamhrá	2
Conas is féidir liom dul i dteagmháil le Coiste?.....	2
Conas a dhéanaim aighneacht chuig Coiste?.....	2
Cad ba chóir dom a chur i m'aighneacht?	2
Leideanna i dtaobh d'aighneacht a scríobh.....	3
Faisnéis Thábhachtach.....	3
Is próiseas poiblí é aighneacht a dhéanamh	3
Conas d'aighneacht a sheoladh.....	4
Conas a dhéileálfar le d'aighneacht.....	4
Freastal ar chruinniú poiblí.....	4
Úsáid na Gaeilge	4

Réamhrá

Má tá cuireadh faigte agat freastal mar fhinné ar chruinniú de Choiste Oireachtas agus má iarradh ort aighneacht a dhéanamh mar chuid den phróiseas sin, téigh chuig ár leathanach [Teacht os comhair Coiste.](#)

Más mian leat aighneacht a dhéanamh chuig Coiste mar chuid de chomhairliúchán poiblí arna dhéanamh ag Coiste i ndáil le ní sonrach, téigh chuig ár leathanach [Comhairliúchán Phoiblí.](#)

Más mian leat comhfhareagras a bheith agat le Coiste Oireachtas nó aighneacht a dhéanamh chuige i ndáil le haon ní eile, léigh an treoir seo le do thoil.

Conas is féidir liom dul i dteaghmáil le Coiste?

Is é Cléireach an Choiste do phointe teaghmála le Coiste. Príomhchomhairleoir do Chathaoirleach agus do chomhaltaí an Choiste is ea Cléireach an Choiste. Ba chóir gach doiciméad agus comhfhareagras le haghaidh an Choiste a dhíriú chuig Cléireach an Choiste. Tá sonraí teaghmála na gCoistí aonair ar fáil ar shuíomh gréasáin an Oireachtas. Seo an nasc chuig leathanaigh na gCoistí:

www.oireachtas.ie/ga/committees. Nuair a osclaítear leathanach an Choiste, ní gá ach an Coiste a bhfuil suim agat ann a roghnú sa phainéal “Aimsigh Coiste” ar an taobh dheas agus “gabh” a bhrú. Gheobhaidh tú sonraí teaghmála an Choiste ar leathanach an Choiste iomchuí.

Conas a dhéanaim aighneacht chuig Coiste?

Féadfar aighneacht a dhéanamh chuig Coiste le ríomhphost nó litir. Is féidir le daoine den phobal nó le heagraíochtaí comhfhareagras a dhéanamh lena chéile ar an modh sin chun ní sonrach a ardú le Coiste nó chun a aird a dhíriú ar shaincheist is ábhar spéise nó imní.

De ghnáth, is le **doiciméad aighneachta** agus **litir chumhdaigh ar leithligh** a bhíonn ag gabháil leis a dhéantar aighneachtaí níos faide. Soláthraítear leis an doiciméad aighneachta ábhar teagaisc, fíorais agus faisnéis (fianaise) a bheidh le breithniú ag Coiste. Aon fhaisnéis phearsanta a choimeádtar i litir chumhdaigh ar leithligh, éascaíonn sé sin doiciméid aighneachta a fhoilsíú, má chinneann Coiste déanamh amhlaidh tráth éigin, gan sonraí pearsanta a noctadadh.

Cad ba chóir dom a chur i m'aighneacht?

Agus tú ag scríobh chuig Coiste, cuir na sonraí seo a leanas san áireamh, le do thoil

- d'ainm, do sheoladh ríomhphoist agus d'uimhir theileafóin
- más thar ceann eagraíochta a dhéanfar an aighneacht, an post atá agat san eagraíocht
- breac-chuntas ar an bhféadfa go bhfuil an aighneacht á déanamh agat

I gcás doiciméad aighneachta a sheoladh, cuir na nithe seo a leanas san áireamh ann

- réamhrá gairid, mar shampla, ina míneoidh tú do réimse saineolais
- aon fhíorais nó faisnéis (fianaise) a bheidh le tabhairt agat as a bhféadfad an coiste tátail a bhaint, nó a d'fhéadfaí a chur faoi bhráid páirtithe eile chun freagra a fháil orthu

- naisc chuig aon fhoilseacháin dá dtagróidh tú- ní gá foilseacháin den sórt sin a sheoladh mar cheangaltáin
- aon mholtaí a dhéantar do Choiste; bí chomh sonrach agus is féidir agus déan achoimre ar do mholtaí ag deireadh an doiciméid
- achoimre feidhmiúcháin ar na mórfhointí a dhéantar san aighneacht, más faide ná 10 leathanach do dhoiciméad

Leideanna i dtaobh d'aighneacht a scríobh

- ✓ Bíodh d'aighneacht **gonta** agus ábhartha. Ná cuir isteach aon ní nach bhfuil gá leis ná aon ní atá iomarcach agus nach mbaineann go díreach leis an ábhar.
- ✓ Ná baintear tátail nó ná déantar moltaí gan na fíoraí tacaíochta nó an fhianaise thacaíochta a léiriú.
- ✓ Má dhéanann tú tagairt d'fhoilseacháin eile, cuir **naisc** chuig na foilseacháin san áireamh. Ní gá iad a sheoladh mar cheangaltáin.
- ✓ Ná dearmad, le do thoil, **uimhir** a chur ar do leathanaigh agus beidh sé ina chúnadh uimhreacha a chur ar na míreanna freisin.
- ✓ Déan cinnte de go bhfuil d'aighneacht i bhformáid MS Word nó i bhformáid pdf inchuardaithe.

Faisnéis Thábhachtach

- Níl cead ag an gCoiste aighneachtaí nach bhfuil faoina chúram a bhreithniú.
- Níl cead ag an gCoiste breithniú a dhéanamh ar aighneachtaí ina bpléitear cásanna a bhaineann le pearsana aonair.
- Níor chóir duit aon duine nó daoine nó aon eintiteas a cháineadh ná líomhaintí a dhéanamh ina choinne nó ina coinne nó ina gcoinne, cibé acu as a ainm nó as a hainm ná ar shlí ar furasta é ná a aithint ná aon rud a chur isteach ar shlí eile a d'fhéadfaí a mheas gur rud é lena ndéanfaí dochar do dhea-cháil an duine ná an eintitis sin.
- Ba chóir duit a bheith aireach gan trácht a dhéanamh ar nithe atá os comhair cúirt dlí, ná ar nithe a dtionscnófar imeachtaí cúirte ina leith.
- Níor chóir aighneachtaí gan ainm a chur isteach agus má chuirtear, is dócha go ndiúltóidh an Coiste dóibh.
- Déanann formhór na gCoistí plé ar shaincheisteanna beartais phoiblí. Ní fóram an Coiste chun uiríll phearsanta a dhéanamh ná chun táirge, seirbhís ná gnó a chur chun cinn, agus níor chóir duit aon iarracht a dhéanamh chuige sin.

Is próiseas poiblí é aighneacht a dhéanamh

Próiseas poiblí atá in oibríochtaí parlaiminte, agus ba chóir duit a bheith ar an eolas go bhféadfar aon aighneachtaí a dhéantar chuig Coiste, lena n-áirítear doiciméid ina bhfuil d'aitheantas, a fhoilsíú go hiomlán ná go páirteach, má chinneann an Coiste déanamh amhlaidh.

Tabhair faoi deara freisin, go gcoimeádann an Coiste an ceart glacadh le d'aighneacht, agus nach bhfuil oibleagáid air aon chuid di a fhoilsiu.

Conas d'aighneacht a sheoladh

Is é an ríomhphost an modh cumarsáide is fearr le Coistí. Seol doiciméad leictreonach le ríomhphost (PDF inchuardaithe nó a chomhionann) chuig Cléireach an Choiste nó scríobh chuige nó chuici ag seoladh poist an Choiste.

- Féadfaidh sé nach nglacfar le haighneachtaí a sheolfar chuig aon seoladh ríomhphoist nó aon seoladh poist nach é seoladh ríomhphoist nó seoladh poist an Choiste é.
- I gcás aighneacht a dhéanamh ar mhodh leictreonach, ná seol cóipeanna crua den aighneacht ina teannta, le do thoil, ar fhaitíos go gcuirfear mearbhall ar dhaoine nó go ndéanfar dúbláil dá thoradh sin.
- Ná cuir d'aighneacht chuig comhaltaí aonair de choistí, le do thoil. Cinnteoidh an Cléireach go bhfaighidh gach comhalta cóipeanna de chomhfhreagras agus aighneachtaí.

Conas a dhéileálfar le d'aighneacht

- Má dhéanann tú d'aighneacht trí chomhfhreagras leictreonach leis an gCoiste, ba chóir duit admháil a fháil laistigh de 2 lá oibre á ra go bhfuarthas d'aighneacht. Má dhéanann tú comhfhreagras tríd an bpost, ba chóir an admháil sin a bheith faigte agat laistigh de 5 lá oibre.
- Déanfaidh Cléireach an Choiste d'aighneacht a scaipeadh ar chomhaltaí den Choiste roimh an gcrúinniú den Choiste ag a mbeidh an aighneacht le breithniú.
- Tabharfaidh an Coiste breith i dtaobh an gá aon ghníomh eile a dhéanamh i ndáil leis an aighneacht.
- Coinneofar ar an eolas tú faoi aon bhreithnithe den sórt sin.

Freastal ar chruinniú poiblí

Is féidir le coistí, ar aighneacht a fháil, cinneadh a dhéanamh i dtaobh bualadh le haon phearsa aonair nó grúpa. Is tábhachtach a thabhairt faoi deara, áfach, gur mó iarraidh ar chruinnithe a fhaigheann Coistí, agus ní foláir dóibh a bheith cinnte gur faoina chúram atá an t-ábhar a ardaítear agus gur cuid de Chlár Oibre an Choiste é, sula gcomhaontaíonn na Coistí cruinniú a bheith acu. De ghnáth, ní féidir le Coistí bualadh leis na páirtithe leasmhara go léir san am a bhíonn ar fáil do na Coistí.

Úsáid na Gaeilge

Is beartas de chuid Sheirbhís Thithe an Oireachtas é fáilte a chur roimh úsáid na Gaeilge agus í a éascú ar fud na Seirbhise.